Ndotja: Fushatat, dhjetëfish më të shtrenjta se stacionet matëse



“Revolucioni i gjelbër“- Protestat për ajër më të pastër - Nëntor 2019, Shkup

Nëntitulli 1: Për periudhën e tre viteve të fundit, më saktë prej vitit 2017 deri në vitin 2019, qyteti i Shkupit ka shpenzuar gjithsej 195.150.000 denarë ose mbi 3 milion euro, që është dhjetëfish më shumë se paratë e ndara për stacionet matëse

Nëntitulli 2: Prilepi, Shtipi dhe Sveti Nikole nuk kanë ndarë mjete për ballafaqim me ndotjen e ajrit

Autor: Jasmina Stojanovska

Qyteti i Shkupit në tre vitet e fundit ka shpenzuar të paktën 10 herë më shumë para për fushata, elaborate dhe hulumtime në lidhje me ndotjen e mjedisit jetësor sesa që ka shpenzuar shteti për furnizim me instrumente për stacionet matëse që matin ndotjen e ajrit në të gjithë territorin e vendit. Vetëm në vitin 2019, autoritetet e Shkupit ndanë një shumë rekord deri më tani për të luftuar ndotjen, në një vit në të cilin Shkupi, por edhe shteti u bënë të njohur si një nga vendet më të ndotura në Evropë dhe në botë. Për dallim nga Shkupi, komunat e tjera nuk ndajnë shumë para për menaxhimin me ndotjen, ndërsa disa prej tyre

This project is funded
by the European Union

shpresojnë në erën si shpëtimi i vetëm nga grimcat e dëmshme prej të cilave në shtetin tonë vdesin të paktën 1.000 njerëz në vit.

Ndotja më e dukshme se rezultatet

Për periudhën e tre viteve të fundit, më saktë nga viti 2017 deri në vitin 2019, qyteti i Shkupit ka shpenzuar gjithsej 195.150.000,00 denarë ose diç më shumë se 3 milion euro. Sipas të dhënave që kemi marrë nga Qyteti i Shkupit, në vitin 2017 janë ndarë 26,95 milion denarë ose mbi 400.000 euro të cilat Qyteti i ka shfrytëzuar për azhurnimin e Inventarit të gazrave të serrës për v.2013 - 2015 për Shkupin dhe mapimin e emetimeve nga ngrohja e amvisërive në bashkëpunim me UNDP, më pas studimin e pasojave nga ndotja e ajrit mbi shëndetin e njerëzve, si dhe përpilimin e elaborateve mbi ndotjen e ajrit ambiental nga trafiku dhe një pjesë e mjeteve u dedikuan për subvencione për qytetarët për blerjen e sobave me pellet. Vitin e ardhshëm 2018, buxheti ka qenë 74.9 milion denarë ose 1.2 milion euro. Ndërsa paratë janë alokuar për përpilimin e profilit shëndetësor të Qytetit të Shkupit, më pas për fushatë për rritjen e ndërgjegjësimit mbi pasojat negative nga djegia e mbeturinave dhe shfrytëzimi i karburanteve të papërshtatshëm si mjete për ngrohje, si dhe hulumtime të pasojave nga ndotja e ajrit mbi shëndetin e njeriut dhe testimin e ndotjes së ajrit ambiental nga djegia e drurit si mjet për ngrohje dhe testimet e ndotjes së ajrit ambiental nga trafiku. Një pjesë e mjeteve janë ndarë për subvencione për qytetarët për blerjen e sobave me pellet, më pas subvencione për kompanitë private të përfshira në transportin publik të udhëtarëve për instalimin e pajisjeve me gaz dhe blerjen e autobusëve, subvencione për NPT për transport falas në ditët e ndotjes alarmante të ajrit, subvencionimi i NP Parkingu i Qytetit për parkim falas gjatë shkuarjes në Vodno në ditët e fundjavës, në garazhin shumëkatëshe Falanga e Maqedonisë dhe në parkingun te Nova Makedonija dhe për subvencionime për qytetarët për furnizim me biçikleta dhe për subvencione për qytetarët për furnizim të amvisërive dhe subjekteve tjera për pastrim oxhakësh.

Ndërkaq, pjesa dërmuese e mjeteve janë shpenzuar në vitin e fundit, 2019. Gjithsej 93.3 milion denarë ose pak më shumë se 1.5 milion euro. Paratë kanë qenë të dedikuara për hulumtim të pasojave nga ndotja e ajrit mbi shëndetin e njeriut, pastaj testime të ndotjes së ajrit ambiental nga djegia e drurit si mjet për ngrohje, si dhe testimet e ndotjes së ajrit ambiental nga trafiku. Edhe vitin e kaluar, si dhe një vit më parë, qytetarët janë subvencionuar për blerjen e sobave me pellet, më pas u janë ndarë subvencione ndërmarrjeve private të përfshira në transportin publik të udhëtarëve për instalimin e pajisjeve me gaz dhe blerjen e autobusëve me EURO 5 dhe EURO 6, ndërsa qytetarëve u janë ndarë subvencione edhe për invertorë, më pas për pastrimin e oxhakëve, si dhe subvencione për NPT për transport falas në ditët kur ndotja e ajrit ka qenë alarmante dhe subvencione qytetarëve për blerjen e biçikletave.

This project is funded
by the European Union

Megjithatë, rritja e shumave nga viti në vit nuk ka ndikuar në uljen e ndotjes. Përkundrazi, Shkupi, si dhe vendi, këtë dimër u rendit në top listën 10 vendet më të ndotura në botë. Gjendjet e tilla alarmuan gjithashtu qytetarët të cilët në dy raste gjatë këtij dimri u tubuan në protesta paqësore, duke shprehur revoltën mbi situatën alarmante të ndotjes së ajrit në kryeqytet, por edhe në përgjithësi mosndërmarrjes së masave nga ana e autoriteteve.

Kur do të analizohen të dhënat, konkluzioni është se mjetet për mbrojtjen e mjedisit jetësor të alokuara nga ana e vetëqeverisjes lokale dhe nga institucionet nacionale nuk shfrytëzohen gjithmonë për të trajtuar ndotjen e ajrit. Gjegjësisht, publiku shpesh pyetet pse edhe përskaj një numri të madh të elaboratve studimeve, projekteve, fushatave mediatike, aktiviteteve të organizatave të shoqërisë civile, një sërë masash të shpallura nga institucionet kompetente, etj. ndotja e ajrit nuk është ulur akoma. Pse Republika e Maqedonisë së Veriut është në top 10 vendet në botë sipas ndotjes? Çfarë është ajo që ka shkaktuar përqendrime të mëdha të grimcave PM dhe ndotësve të tjerë të ajrit në Shkup, Kumanovë, Manastir, Tetovë, Kavadar dhe qytete të tjera të Republikës së Maqedonisë së Veriut muajve të fundit?

Shkupi mbytet, por edhe qytet tjera "nuk marrin frymë"

Krahas Shkupit, i cili është gjithmonë në maje në nivel botëror për sa i përket përqendrimeve të matura të materieve ndotëse, në periudhën e kaluar edhe në Kumanovë në disa raste ndotja ishte më e lartë se vlerat e lejuara.

Më 5 dhjetor të vitit të kaluar, Kumanova u evidentua si qyteti më i ndotur në shtetin tonë. Sipas aplikacionit "Moj vozduh" (Ajri im), përqendrimi i grimcave PM 10 në ajër në orën 18 ishte 468 mg/m3, ndërsa në orën 21 ishte 339 mg/m3. Kjo është për 9 ose 7 herë mbi kufirin e lejueshëm prej 50 mikrogramë për metër kub.

Kërkuam informacion në **Komunën e Kumanovës** për buxhetin e ndarë dhe të shpenzuar deri më tani në tre vitet e kaluara për të luftën kundër ndotjes së ajrit. Sipas asaj që na i ofruan, komuna ka siguruar shumë më tepër fonde për të trajtuar ndotjen sesa që ka shpenzuar. Megjithës kërkuam nga komuna, nuk morëm informacion se për çfarë janë shfrytëzuar mjete nga diferenca e fondeve të planifikuara dhe tëshfrytëzuara.

Në përputhje me informacionet nga ekzaminimi i ndotjes ekstreme në Kumanovë, si arsye ishte ngrohja me mazut e spitaleve të Kumanovës. Ky problem është detektuar nga ana e komunës dhe për këtë arsye po merren masat e adekuate, d.m.th në vijim është gazifikimi i Spitalit të Kumanovës me çka do të

This project is funded
by the European Union

zgjidhet ky problem, por investimi duhet të ndihmohet nga Ministria e Shëndetësisë.

Të dhëna për komunën e Kumanovës

	Planifikuar		Realizuar	
v. **2017**	0,00 den.		0,00 den.	
v. **2018**	2.600.000,00 den.	P10-Mbrojtja e mjedisit jetësor	88.888,00 den.	Transfere tjera – Subvencione gaz
	3.500.000,00 den.	PAO-Mbrojtja e mjedisit jetësor – shpenzime kapitale		
v. **2019**	500.000,00 den.	P10-Mbrojtja e mjedisit jetësor	141.180,00 den.	Transfere tjera – Subvencione gaz
	1.700.000,00 den.	PAO-Mbrojtja e mjedisit jetësor – shpenzime kapitale	939.750,00 den.	Blerja e automjeteve tjera
Gjithsej:	**8.300.000,00 den.**		**1.169.818,00 den.**	

Në vitin 2019 komuna e Kumanovës ka ndërmarrë disa masa për uljen e ndotjes, ndërsa më së shumti rezultateve, në përputhje me vendimin, janë siguruar nga aerosolizimi i cili zbatohet kur ka ndotje ekstreme në qytet, i cili nga ana tjetër është masë në rast të fundit.

This project is funded
by the European Union



Република Северна Македонија

ОПШТИНА КУМАНОВО
Сектор за поддршка на Градоначалникот и Советот на Општината, информирање и односи со јавноста и информатичка технологија

Република Северна Македонија
Republika e Maqedonisë së Veriut
Општина Куманово
Komuna e Kumanovës
Бр.Nr. 30-3044/3
Дата: 04.12.2019
Куманово-Kumanovë

ул."11 Октомври" бб
1300 Куманово,
Република Македонија
Тел: 031 475 832
Веб сајт:
www.kumanovo.gov.mk

Куманово ... г. Потпис,

До
Јасминка Стојановска
Ул.„Иван Козаров„бр.30 51,
1000 Скопје

Предмет: Одговор на барање за слободен пристап до информации од јавен карактер

Почитувани,

Согласно Вашето барање за слободен пристап до информации од јавен карактер дали општина Куманово има план за справување со загадувањето на воздухот, Ве информираме дека општината има донесено одлука за донесување на вонредни мерки за намалување на загадувањето на амбиенталниот воздух во општина Куманово, кои ќе бидат составен дел од планот за квалитет на амбиенталниот воздух на територијата на општина Куманово (2019-2023). Исто така, секоја година на седница на совет,се донесува и програма за квалитет на воздухот.

Изработил: Арсовска Бисера

Сектор за поддршка на Градоначалникот и Советот на Општината,информирање и односи со јавноста и информатичка технологија

Раководител,
Сунај Мустафа

Përgjigje ndaj kërkesës për qasje të lirë në infromata me karakter publik Komuna e Kumanovës

Në përputhje me procesverbalet e dorëzuara, mbikëqyrja është në pjesën e mënjanimit të mbeturinave nga aktivitetet e subjekteve juridike. Ekzistojnë disa procesverbale ku shkaku i përdorimit të karburantit të lëngshëm dhe qymyrgurit, obligohen personat juridikë të instalojnë filtra, por jo edhe të kryejnë matje të emetimit të grimcave në ajër.

Sa i përket mjeteve të ndara për trajtimin e ndotjes së ajrit në **komunën e Velesit,** në vitin 2017 më së shumti është investuar në sipërfaqe të gjelbërta, ndërsa në dy vitet e ardhshme në zëvendësim të kaldajave të ngrohjes me qymyr në komunë me kaldaja me pellet.

This project is funded
by the European Union

Viti	Mjete	Dedikimi
2017	2.000.000,00 den.	Ngritja e sipërfaqeve të reja të gjelbra
	151.680,00 den.	Pastrimi i deponive të egra
Вкупно:	**2.151.680,00 den.**	
2018	1.987.000,00 den.	Ndërrimi i kaldajave me qymyr në ndërtesën komunale me kaldaja me pellet (Faza I)
	2.000.000,00 den.	Ngritja e sipërfaqeve të reja të gjelbra
	500.000,00 den.	Pastrimi i deponive të egra
	91.335,00 den.	Ngritja e vetëdijes publike
Gjithsej:	**4.578.335,00 den.**	
2019	423.000,00 den.	Instalimi i kaldajës me pellet dhe zëvendësimi i kaldajave me rrymë elektrike në Kopshtin Dimçe Mrçev dhe adaptimi i kaldajës prej punës me naftë në punë me pellet në QMM Stefan Gajdov
	72.000,00 den.	Instalimi i kaldajës me pellet në SHFK Vasill Gllavinov
	2.000.000,00 den.	Zëvendësimi i kaldajave me qymyr në godinën komunale me kaldaja me pellet (Faza II)
	4.500,00 den.	Ngritja e sipërfaqeve të reja të gjelbra
	500.000,00 den.	Pastrimi i deponive të egra
Gjithsej:	**7.495.000,00 den.**	

Komuna e Velesit ka përpunuar Kadastër të ndotësve dhe Plan për kualitetin e ajrit ambiental (për periudhën 2018-2022) të disponueshme në ueb faqen e komunës së Velesit www.veles.gov.mk. Mbikëqyrja inspektuese kryhet rregullisht dhe në rast të ndotjes së ajrit nga puna e instalimeve dhe objekteve. Edhe kjo do të ishte vërtet ambicioze dhe progres i vetëqeverisjes lokale në marrjen e masave për mbrojtje nga ndotja e ajrit kur do të funksiononte edhe sistemi për monitorim të ndotjes dhe në qoftë se ka bashkëpunim ndërinstitucional.

Gjegjësisht, në qytet funksion vetëm një stacion matës për ajrin ambiental dhe ai shpesh nuk mat

This project is funded
by the European Union

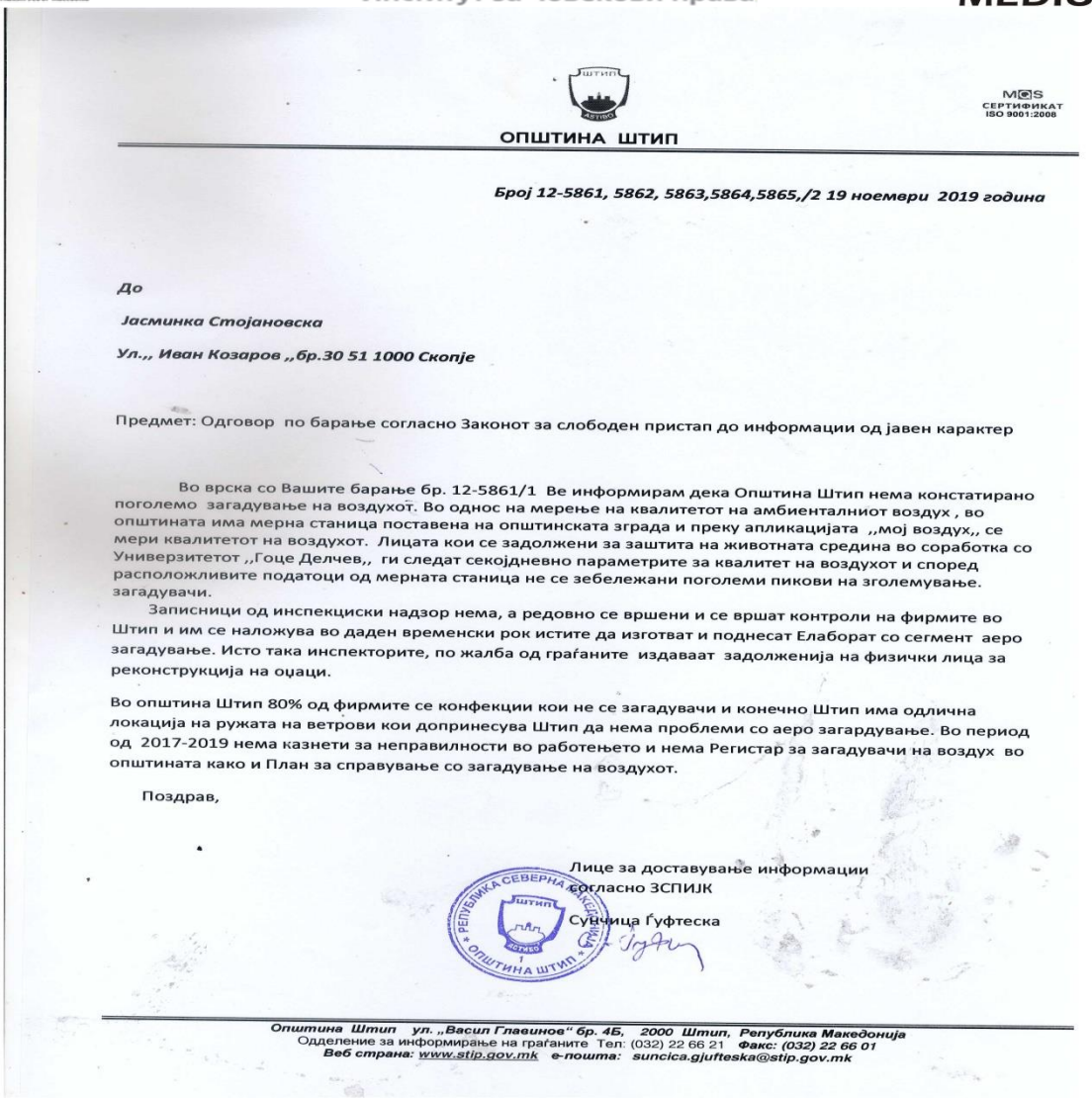
parametra individual, si shembull, grimcat e rrezikshme PM 10. Stacioni i dytë matës i cili ishte i vendosur në afërsi të Shkritores së Velesit, para disa vitesh Ministria e shpërnguli jashtë Velesit, gjegjësisht në lokacion tjetër brenda vendit. Sipas Agjencisë Informative të Maqedonisë, pushteti lokal që prej para 2–3 muajsh ka kërkuar nga Ministria e mjedisit jetësor dhe planifikimit hapësinor të vendosen instrumente matëse për matjen e cilësisë së ajrit, por është refuzuar nga Ministria me justifikimin se kjo nuk është në përputhje me standardet botërore për matjen e cilësisë së ajrit. Çfarë mbikëqyrje inspektuese është ajo kur nuk informata të sakta për sasinë e materieve ndotëse të cilat lirohen nga puna e instalimeve dhe objekteve?

Lidhur me gjobat, për periudhën 2017-2019 në Veles, më 13 nëntor 2019, në seancën e Komisionit për marrëveshje u nënshkrua Marrëveshje për pagesë të 50.000 Eurove për subjektin juridik "Bllagoj Gjorev" SHA Veles, për shkak të zjarrit në silosin për pellet. Mjetet nga gjobat shkojnë në buxhetin e shtetit.

Përgjigje kërkuam edhe në komunat e tjera. **Komuna e Koçanit** në vitin 2017 dhe 2018 nuk ka ndarë mjete për mbrojtjen e mjedisit jetësor. Në vitin 2019 janë ndarë 330.000,00 denarë, por nuk është cekur se për çfarë qëllimi janë shpenzuar. **Komunat Prilep, Shtip dhe Sveti Nikole** nuk kanë ndarë mjete nga buxheti për menaxhimin e ndotjes së ajrit.

Nga **Komuna e Shtipit** informojnë se në ndërtesën komunale është vendosur vetëm një stacion matës i cili e mat cilësinë e ajrit në qytet. Sipas të dhënave të disponueshme nga stacioni matës, nuk janë vërejtur maja më të larta të rritjes së pranisë së grimcave ndotëse në ajër. Procesverbale nga inspektimi mbikëqyrës nuk ka. Tetëdhjetë përqind e ndërmarrjeve në Shtip janë konfeksione që nuk ndotin, por se si është puna me tjerat 20 përqind, nuk ka informacione. Nuk ka Regjistër të ndotësve dhe Plan për menaxhim me ndotjen e ajrit. Faktori më i rëndësishëm është faktori klimatik, e ky është "një lokacion i shkëlqyeshëm për trëndafilin e erërave që kontribuon që Shtipi të mos ketë probleme me ndotjen e ajrit".

This project is funded
by the European Union



ОПШТИНА ШТИП

MQS СЕРТИФИКАТ ISO 9001:2008

Број 12-5861, 5862, 5863,5864,5865,/2 19 ноември 2019 година

До

Јасминка Стојановска

Ул.,, Иван Козаров ,,бр.30 51 1000 Скопје

Предмет: Одговор по барање согласно Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер

Во врска со Вашите барање бр. 12-5861/1 Ве информирам дека Општина Штип нема констатирано поголемо загадување на воздухот. Во однос на мерење на квалитетот на амбиенталниот воздух , во општината има мерна станица поставена на општинската зграда и преку апликацијата ,,мој воздух,, се мери квалитетот на воздухот. Лицата кои се задолжени за заштита на животната средина во соработка со Универзитетот ,,Гоце Делчев,, ги следат секојдневно параметрите за квалитет на воздухот и според расположливите податоци од мерната станица не се забележани поголеми пикови на зголемување. загадувачи.

Записници од инспекциски надзор нема, а редовно се вршени и се вршат контроли на фирмите во Штип и им се наложува во даден временски рок истите да изготват и поднесат Елаборат со сегмент аеро загадување. Исто така инспекторите, по жалба од граѓаните издаваат задолженија на физички лица за реконструкција на оџаци.

Во општина Штип 80% од фирмите се конфекции кои не се загадувачи и конечно Штип има одлична локација на ружата на ветрови кои допринесува Штип да нема проблеми со аеро загардување. Во период од 2017-2019 нема казнети за неправилности во работењето и нема Регистар за загадувачи на воздух во општината како и План за справување со загадување на воздухот.

Поздрав,

Лице за доставување информации согласно ЗСПИЈК

Сунчица Гуфтеска

Општина Штип ул. „Васил Главинов" бр. 4Б, 2000 Штип, Република Македонија
Одделение за информирање на граѓаните Тел: (032) 22 66 21 Факс: (032) 22 66 01
Веб страна: www.stip.gov.mk е-пошта: suncica.gjufteska@stip.gov.mk

Përgjigje ndaj kërkesës për qasje të lirë në infromata me karakter publik Komuna e Shtipit

Në **komunën e Manastirit** në vitin 2019 janë kryer 62 mbikëqyrje inspektuese, edhe atë të subjekteve juridike të cilat gjatë kryerjes së veprimtarive të tyre themelore mund të kenë emetime në ajër: qumështorë, baza betonike, shtypshkronja, bukëpjekës, autoservise dhe punëtori tjera, të cilat mund të krijojnë skrap i cili po qe se digjet mund të ndikojë në cilësinë e ajrit. Në bazë të raporteve, janë shqiptuar 9 dënime.

This project is funded
by the European Union

Stacionet matëse, të fundit në rend dite

Gjatë periudhës së kaluar, veçanërisht në dimër, kur ndotja e ajrit ishte më e larta, shumica e stacioneve matëse ose instrumenteve të caktuara nuk ishin funksionale.

Aktualisht, në kuadër të Ministrisë së Mjedisit dhe Planifikimit Jetësor ekziston një rrjet prej 18 stacioneve automatike të monitorimit që matin praninë e grimcave më të dëmshme si PM 10, PM 2.5, SO 2, CO, NO dhe O3. Sipas informacioneve nga ky rrjet, disa nga instrumentet e veshjes dhe lotit duhet të zëvendësohen. Shtrohet pyetja kur ato janë blerë, me çfarë çmimi, stacionet matëse janë shërbyer dhe kontrolluar rregullisht dhe kush i shërben ato? A e planifikon buxheti dhe alokon fonde për to? A është caktimi i stacioneve monitoruese të përshtatshme? A janë ndarë mjete për ngritjen e stacioneve të reja monitoruese?

Ne i kërkuam ministrisë përkatëse përgjigje të këtyre pyetjeve. Nga atje me përgjigjen se aktualisht janë në funksionim të gjitha stacionet e monitorimit, me disa instrumente matëse të instaluar në stacionet që nuk funksionojnë. Stationdo stacion monitorimi ka nga katër deri në gjashtë instrumente matëse (në varësi të vendndodhjes) dhe të gjithë funksionojnë në mënyrë të pavarur nga njëri-tjetri.

Nga të dhënat në dispozicion për atë sesa është investuar në mirëmbajtje dhe servisim të instrumenteve në stacionet matëse mund të konkludohet se në periudhën 2017-2019 për prokurime të reja, inspektim, riparim, servisim të stacioneve matëse, janë alokuar gjithsej 15.460.596 denarë ose diçka mbi 250.000 euro. Kjo është mbi 10 herë më pak se mjetet e akorduara për të njëjtën periudhë kohore për të luftuar ndotjen në qytetin e Shkupit. Këto janë prokurime të analizuesve automatikë për matjen e grimcave të suspenduara PM 10 dhe prokurimin e sistemit të grumbullimit dhe përpunimit të të dhënave, pastaj për pjesë rezervë për analizuesit e NO-NO2-Nox për nevojat e Sistemit shtetëror të automatizuar të monitorimit të cilësisë së ajrit ambiental, si dhe për blerjen e peshore mikro-analitike për matjen e filtrave, pastaj për dislokimin e stacioneve të monitorimit, projektimin dhe ndërtimin e një fondmaenti me gardh mbrojtës dhe vendosjen e stacioneve monitoruese për cilësinë e ajrit ambiental dhe furnizim me pjesë rezerve për nevojat e Sistemit shtetëror të monitorimit automatik për cilësinë e ajrit ambiental. Mirëmbajtja, servisimi dhe kalibrimi i instrumenteve matës kryhet nga ana e Ministrisë.

Në shtetin tonë ka stacione monitorimi të cilat janë nën juridiksionin e **Universitetit "Goce Dellçev" në Shtip. Prof. dr. Dejan Mirakovski,** i cili është udhëheqës i laboratorit **AMBIKON** pranë UGD Shtip, sqaroi se stacionet e tyre janë kërkimore dhe nuk janë pjesë e monitorimit shtetëror. Janë vendosur për grumbullimin e të dhënave për qëllime shkencore, ndërsa për interesin publik, disa prej tyre që gjenden në

This project is funded
by the European Union

zonat urbane janë postuar në faqen (ambisite.ugd.edu.mk) dhe janë në dispozicion përmes aplikacionit "Ajri im" (Moj vozduh). Një pjesë e tyre janë të vendosura në qytete ku nuk ka stacione shtetërore të monitorimit ose të njëjtat nuk janë në funksion dhe nuk punojnë, si në Shtip, Prilep, Kavadar. Për publikun të disponueshme janë 6 stacione, ndërsa në terren janë gjithsej 12, herë pas here edhe 4 të tjera. Mesatarisht, për një stacion shpenzohen rreth 1.000 € në vit dhe kjo përfshin filtra, vizita servisuese, montim dhe çmontim, komunikim në internet. Buxheti ndahet ekskluzivisht nga të ardhurat e vetë laboratorit (të ardhurat nga projektet, matjet, etj) dhe nuk kanë aspak mjete shtetërore për atë dedikim.

Këto stacione automatike, shpjegoi profesori, i bëjnë vetë, ndërsa ata kanë certifikatë për monitorim indikativ. Përveç kësaj ata i matin edhe parametrat meteorologjikë. Përndryshe, laboratori AMBIKON është i akredituar.

Ç'thonë ekspertët

Parashikimi jo adekuat i masave dhe planifikimi i buxhetit, shfrytëzimi joracional, ridestinimi i mjeteve buxhetore të alokuara për ballafaqimin me ndotjen e ajrit, mjetet e paparashikuara paraprakisht që do t'i ndjekin normat e reja ligjore pozitive kanë ndikim të madh në luftën e pasuksesshme dhe ballafaqimin me ndotjen. Ekspertja e për mbrojtjen e mjedisit jetësor nga Ndërmarrja për konsulencë ekologjike "DEKONS-EMA SHPK", **Menka Spirovska**, konsideron se duhet të merren masat e mëposhtme për të zvogëluar ndotjen e ajrit: ndryshimi i rregullativës për importin e automjeteve të përdorura dhe ndalimin e importit të automjeteve të cilat posedojnë motorë më të ulët se standardi EURO 5; stimulimi i shfrytëzimit të transportit publik; ngritja e zonave të këmbësorëve në pjesën qendrore të qytetit, rregullimi i infrastrukturës së qytetit për shfrytëzimin e sigurt dhe të papenguar të biçikletave si automjete transporti, etj. Ajo potencon se është e nevojshme të punësohet kuadër kompetent, i arsimuar, me përvojë, i trajnuar dhe i përkushtuar në institucionet kompetente, si dhe të rriten kontrollet e inspektimit për të përmirësuar sistemin gjyqësor, veçanërisht në fushën e shqiptimit të dënimeve për kryerësit e kundërvajtjeve në sferën e mjedisit jetësor.

Korniza 1:

Komunat tregohen koprace për ndotjen

Me qëllim që të zbulojmë se si është gjendja me luftën kundër ndotjes, përveç Shkupit, dërguam kërkesa për qasje të lirë në informacione me karakter publike në 19 komuna në shtetin tonë, përfshirë këtu edhe Qytetin e Shkupit. Morëm përgjigje vetëm prej 8 komunave, të cilat ishin kryesisht jo të plota dhe të paqarta. Kjo tregon vetëm se edhe informacionet që duhet të jenë transparente dhe të arritshme për

This project is funded
by the European Union

publikun e gjerë, jepen në mënyrë selektive dhe jo të plotë.

Korniza 2:

Plane ka, ajër nuk ka

Qyteti i Shkupit, në përputhje me detyrimet e tij ligjore, ka miratuar dy plane për ajrin ambiental, edhe atë**:** **Plan për përmirësimin e cilësisë së ajrit në aglomerimin e rajonit të Shkupit,** miratuar nga Këshilli i Qytetit të Shkupit në v. 2017. Në të, ndër të tjera, është cekur se për më shumë masa nevojitet planifikim i detajuar. Për më tepër, shpenzimet dhe organet kompetente duhet të përcaktohen më në detaje pasi masat të jenë përcaktuar në detaje. "Zbatimi i shumicës së masave për zvogëlimin e emetimeve dhe përqendrimeve të ndotësve kritikë është afatgjatë. Me informacionet e disponueshme për momentin, nuk ishte e mundur të vlerësohej ndikimi i detajuar i masave të mësipërme mbi cilësinë e ajrit, d.m.th. në uljen e përqendrimeve. Për këtë është i nevojshëm zhvillimi i skenarëve realë të emetimeve për secilin sektor veç e veç, duke përfshirë llogaritjet e modeleve, gjë që bazohet në skenarë të tillë, thuhet në Planin.

Është miratuar një **Plan afatshkurtër i veprimit për mbrojtjen e ajrit ambiental në qytetin e Shkupit dhe komunat e qytetit të Shkupit, i miratuar nga Këshilli i Qytetit të Shkupit viti 2017.** Në përputhje me këtë plan, "me qëllim që të mbrohet popullata nga ekspozimi i dëmshëm i përqendrimeve të rritura të substancave ndotëse, janë vendosur kufij të alarmimit". Krahas masave informative, të dhëna në kapitullin paraprak, tejkalimi i pragut të alarmit duhet të tërheqë edhe masa të tjera të jashtëzakonshme për të ulur me shpejtësi ekspozimin e përqendrimeve shumë të larta të substancave ndotëse. Ashtu si në planin e mëparshëm, masat e mundshme të jashtëzakonshme që mund të zbatohen në Shkup nuk janë identifikuar në detaje, pasi të gjitha masat kërkojnë planifikim të hollësishëm ose ndryshime në legjislacionin nacional. Po ashtu, nuk është bërë asnjë vlerësim i efekteve të këtyre masave për shkak të nevojës për planifikim të mëtutjeshëm.

Kjo storie hulumtuese është përpunuar me ndihmë financiare nga Bashkimi Evropian. Përmbajtja e saj është përgjegjësi vetëm e autorit dhe në asnjë mënyrë nuk i pasqyron pikëpamjet e Bashkimit Evropian.

This project is funded
by the European Union